

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยดำเนินการเป็น 4 วงรอบ เจาะลึกเข้าไปแบบเกลียวสว่าน (Spiral) ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนด (Action) การสังเกตผลที่เกิดจากการปฏิบัติการ (Observation) และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาคูงาน การอบรมเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศติดตามประเมินผล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิจัย

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน

- 1) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research Spiral No. 1)
- 2) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No.1)
- 3) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral No. 2)
- 4) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Reflection on Action Research Spiral No. 2)
- 5) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3 (Action Research Spiral No. 3)
- 6) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 3 (Reflection on Action Research Spiral No. 3)
- 7) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 4 (Action Research Spiral No. 4)
- 8) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 4 (Reflection on Action Research Spiral No. 4)

2. การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ผู้บริหาร และครู โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งที่รับผิดชอบ และประสบการณ์ทำงาน รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการ	จำนวน(N = 25)	ร้อยละ
1	เพศ		
	- พระภิกษุ	16	64.00
	- นรवास	9	36.00
2	อายุ		
	- ต่ำกว่า 25 ปี	-	-
	- 26- 35 ปี	7	28.00
	- 36- 45 ปี	10	40.00
	- 46- 55 ปี	5	20.00
	- 56 ปีขึ้นไป	3	12.00
3	วุฒิการศึกษา		
	- ต่ำกว่าปริญญาตรี		
	- ปริญญาตรี	14	56.00
	- ปริญญาโท	11	44.00
	- ปริญญาเอก	-	-
	- อื่นๆ	-	-
4	ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง		
	- ผู้บริหาร	5	20.00
	- ครูผู้สอน	20	80.00
5	ประสบการณ์การทำงาน		
	- ต่ำกว่า 5 ปี	1	4.00
	- 5- 10 ปี	11	44.00
	- สูงกว่า 10 ปี	13	52.00

จากตารางที่ 8 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ คิดเป็นร้อยละ 64.00 มีอายุ อยู่ในช่วง 36-45 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.00 โดยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 56.00 ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 80.00 และประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่ สูงกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00

1.2 การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน

ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการนิเทศภายใน การวางแผนและกำหนดทางเลือก การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การอบรมเขียนแผนจัดการเรียนรู้ การนิเทศภายในและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์สอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research Spiral No. 1)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาทุกขั้นตอน และมีความตระหนักที่จะร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไขพัฒนากระบวนการนิเทศภายในและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตอนที่ 1 ดังนี้

จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตอนที่ 1 เรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการนิเทศภายใน พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนยังมีปัญหาด้านกิจกรรมและกระบวนการที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน ดังคำสัมภาษณ์ ดังนี้

“ปัจจุบันโรงเรียนมีการนิเทศภายใน แต่ยังมีปัญหาคือ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการนิเทศภายใน กิจกรรมที่ไม่ชัดเจน ซึ่งการนิเทศภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมากเพราะเป็นผลต่อเนื่อง คือ นักเรียนก็จะได้รับความรู้จากคุณครู โดยครูต้องจัดกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียน ฝึกทักษะการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สร้างสื่อการสอน และนำพาศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ทั้งนี้ทางผู้บริหารก็จะเป็นผู้นิเทศ กำกับติดตาม และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรต่อไป”

(รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ, 11 ธันวาคม 2552)

“โรงเรียนมีการนิเทศภายใน แต่มีปัญหาด้านกระบวนการไม่ชัดเจนและไม่สามารถช่วยเหลือครูได้ครบ การนิเทศภายในถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะครูเมื่อได้รับการนิเทศ แนะนำแนวทางในการพัฒนากระบวนการสอนแล้ว ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยตรง โดยการจัดอบรมครูให้เข้าใจเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อประกอบการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”

(ผู้อำนวยการ, 21 ธันวาคม 2552)

“การนิเทศภายในปัจจุบันยังไม่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่องซึ่งมีปัญหาคือด้าน
กระบวนการและการมีส่วนร่วมของครูการนิเทศภายในมีความสำคัญต่อการช่วยเหลือครูในด้าน
วิชาการเป็นอย่างดี”

(หัวหน้างานนิเทศภายใน, 21 ธันวาคม 2552)

“กิจกรรมการนิเทศยังไม่ชัดเจน และครูไม่เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและ
กระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งถ้าการนิเทศมีกิจกรรมที่ชัดเจนย่อมส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของผู้เรียนมากขึ้น”

(รองหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย, 24 ธันวาคม 2552)

“โรงเรียนมีการนิเทศภายใน แต่ยังมีปัญหาที่ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และกิจกรรม
รวมถึงกระบวนการที่จะดำเนินการ ซึ่งถ้ามีกิจกรรมที่ชัดเจน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ย่อม
ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างมาก

(หัวหน้าฝ่ายวิชาการ, 25 ธันวาคม 2552)

จากแบบบันทึกกิจกรรม การวางแผนและกำหนดทางเลือก โรงเรียนได้เชิญ
วิทยากร คือ ดร.วิชัย กันหาชน ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต
2 มาบรรยายเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ในวันที่
18 มกราคม 2553 เวลา 13.30 – 15.30 น. ณ ห้องประชุมใหญ่โรงเรียนประภัสสรวิทยา พบว่า คณะ
ผู้บริหารและคณะครูได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการนิเทศภายใน
และทางโรงเรียนได้เชิญวิทยากร คือ นายชนะ โนนทวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษา
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล เป็นผู้นำดำเนินการ
วิเคราะห์ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน
และเป็นปัจจุบัน มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรคและโอกาส (SWOT Analysis) แบบมี
ส่วนร่วมทั้งองค์กร ตลอดจนการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้วนำมาใช้ในการ
วางแผนแก้ไขปรับปรุง และได้ร่วมกันวางแผนพร้อมยังกำหนดทางเลือกในการพัฒนาโดยใช้
กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การอบรมการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ โดยประสานงานกับโรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตเข้าศึกษาดู
งานด้านการจัดกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวันที่ 20 มกราคม 2553 เวลา 09.00 –
11.30 น. และติดต่อทีมวิทยากรจากโรงเรียนกัลยาณวัตร มาอบรมการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวันที่ 22 มกราคม 2553 เวลา 09.00 – 11.30 ณ ห้องประชุมใหญ่โรงเรียน

ประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล และร่วมกันสร้างเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกต แบบมีส่วนร่วม แบบบันทึกกิจกรรม และแบบสอบถาม

(การประชุมการนิเทศภายใน, 18 มกราคม 2553)

จากแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และมีส่วนร่วมต่อการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม โดยอย่างยิ่ง ครูทุกท่านได้ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลจากแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา พบว่า ทางโรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการประชุมประจำเดือนของคณาจารย์ พัฒนาโครงการประชุมสัญจรให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานมากขึ้น ส่งครูเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนาร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของครู โดยมีเป้าหมาย ครู 1 คน ต้องได้รับการอบรมสัมมนาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง พัฒนากิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงมากขึ้น และมีการนำกระบวนการนิเทศภายในมาใช้พัฒนาระบบงาน มีการนิเทศติดตามประเมินผลและสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนา

(แผนปฏิบัติการ, 18 มกราคม 2553)

2) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No.1)

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดทางเลือก โดยมีการทำปฏิทินการปฏิบัติงานและรายละเอียดเกี่ยวกับการนิเทศไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน การกำหนดรูปแบบขั้นตอนการนิเทศไว้อย่างชัดเจน การประชุมครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสะท้อนผลและปรับปรุงการนิเทศภายใน การจัดให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการนิเทศภายในไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนกัลยาณวัตร มีการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีการร่วมวางแผนการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนพร้อมจัดทำโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนพัฒนาอย่างชัดเจน มีโครงสร้างแสดงสายงานการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน และมีการสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศภายใน โรงเรียนที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการนิเทศภายใน

ผลการพัฒนา

1. ผลจากการปฏิบัติงานที่เป็นจุดเด่น พบว่า การพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล ในวงรอบที่ 1 มีลักษณะการนิเทศแบบกัลยาณมิตรอย่างยิ่ง ครูทุกท่านมีความกระตือรือร้น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมและเห็นความสำคัญของการ

นิเทศภายในเพิ่มขึ้น มีการสร้างแรงจูงใจและบำรุงขวัญกำลังใจให้แก่ครู โดยคัดเลือกครูเข้ารับการพิจารณารับรางวัลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประเภทต่างๆ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1

2. ผลจากการปฏิบัติที่เป็นจุดที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ครูมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการเพิ่มขึ้น
3. ผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคหรือปัญหา พบว่า ครูยังไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. แนวทางแก้ปัญหา คือ การพัฒนาในวงรอบที่ 2 โรงเรียนควรพาครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral No. 2)

กลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาในวงรอบที่ 2 เป็นการนำเอาข้อที่ควรแก้ไขพัฒนาปรับปรุงในวงรอบที่ 1 มาพัฒนาให้ดีขึ้นในวงรอบที่ 2 ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา คือ การศึกษาดูงาน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม เรื่องการไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น วันที่ 20 มกราคม 2553 เวลา 09.00 – 11.30 พบว่า ผู้บริหารและคณะครูได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ พร้อมคณะครูทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในการนี้ ท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการได้สรุปแผนการดำเนินงานวิชาการ ด้านการนิเทศภายใน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ว่า มีแผนพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทุกปี โดยคาดหวังว่าให้ได้ปีละ 3 % โดยนำผลสอบ O-NET มาวิเคราะห์ ประกอบกับครูทั้ง 8 กลุ่มสาระต้องมีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการกับโครงการ คือ 1 ห้องเรียน 1 โครงการและให้สอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการนำโครงการมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ทำให้ครูและนักเรียนจะได้เรียนรู้ไปพร้อมกัน หลังจากการบรรยายท่านรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการได้มอบหมายให้ครูทั้ง 8 กลุ่มสาระแยกกลุ่มกัน ไปศึกษาดูงานตามหมวดต่างๆ ของโรงเรียน มีการสังเกตการสอน ซึ่งพบว่า ครูผู้สอนมีการนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ เช่น การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อภาพจากหนังสือพิมพ์ที่เพื่อนนำมาเสนอข่าวก่อนเรียนวิชาสังคม และการดำเนินกิจกรรมที่มอบให้นักเรียนเป็นเจ้าของกิจกรรมเอง มีการทำงานเป็นกลุ่ม การสนทนาวิชาการ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสพการณ์สอนซึ่งกันและกัน และจากการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียน พบว่า มีสภาพที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างมากเพราะมีแหล่งเรียนรู้มากมาย กอรปกับมีแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัย ทั้งห้องสมุดและห้องอินเทอร์เน็ต ครูผู้สอนออกแบบกิจกรรมที่น่าสนใจ มีสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน

จากแบบบันทึกการศึกษาดูงาน พบว่า การไปศึกษาดูงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น ครูทั้ง 8 กลุ่มสาระได้ข้อมูล และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดถึงการสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และได้เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ได้เห็นสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างมาก ซึ่งการไปศึกษาดูงานครั้งนี้ได้รับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนที่เข้าใจผู้เรียน คือ การใช้เทคนิคอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลอง การสอนแบบโครงงาน และแบบรายงาน

(หัวหน้างานวิชาการ, 24 มกราคม 2553)

“ได้รับรู้ถึงประสบการณ์ด้านการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน วิธีการสอนแบบบูรณาการ มีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายในโรงเรียน และหลังจากอบรมเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้รับความรู้เพิ่มเติม และเทคนิควิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(รองหัวหน้ากลุ่มสาระสุขศึกษา, 25 มกราคม 2553)

“ได้เสริมทักษะองค์ความรู้ทางด้านวิชาการ มีประสบการณ์ภาคทฤษฎีเพิ่มขึ้น รู้จักวางแผนการเรียนรู้ และรู้จักวิธีการและเทคนิคการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น”

(รองหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 25 มกราคม 2553)

“ได้เห็นการใช้สื่อประกอบการสอน สภาพห้องเรียนที่มีแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ นักเรียนเป็นเจ้าของกิจกรรม การเน้นการอ่านหลายๆ รอบ เช่น อย่างน้อยประโยคละ 3 รอบ

(หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ, 27 มกราคม 2553)

4) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Reflection on Action Research Spiral No. 2)

การศึกษาดูงาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น ตามผลการพัฒนาดังนี้

ผลการพัฒนา

1. ผลจากการปฏิบัติงานที่เป็นจุดเด่นพบว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน ทำให้ครูเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2. ผลจากการปฏิบัติที่เป็นจุดที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคหรือปัญหา พบว่า ครูยังไม่เข้าใจวิธีเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. แนวทางการแก้ปัญหา การพัฒนาในวงรอบที่ 3 โรงเรียนควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 3 (Action Research Spiral No. 3)

กลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาในวงรอบที่ 3 เป็นการนำเอาข้อที่ควรแก้ไขพัฒนาปรับปรุงในวงรอบที่ 2 มาพัฒนาให้ดีขึ้นในวงรอบที่ 3 ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา คือ การอบรมเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีเขียนแผนจัดการเรียนรู้ได้ ดังแบบบันทึกกิจกรรมดังนี้

จากแบบบันทึกกิจกรรม พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในวันที่ 22 มกราคม 2553 เวลา 09.00 - 11.30 น. ณ ห้องประชุมใหญ่ โรงเรียนประภัสสรวทวิทยา วัดศรีนวล โดยคณะวิทยากรจากโรงเรียนกัลยาณวัตร จำนวน 8 ท่าน ได้มานำเสนอวิธีเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับเทคนิคใหม่ ๆ มีความมั่นใจในการเขียนแผนมากขึ้นดังคำสัมภาษณ์ดังนี้

“ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนแผนที่จะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น เพราะวิทยากรอธิบายเข้าใจและนำพาฝึกเขียนตัวต่อตัว”

(ครูกลุ่มสาระการงานอาชีพ, 28 มกราคม 2553)

“ได้รับแนวคิดและคำอธิบายเพิ่มเติม ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้มีความมั่นใจในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหลังจากได้ฝึกเขียน โดยการแนะนำของวิทยากร”

(ครูกลุ่มสาระสุขศึกษา, 28 มกราคม 2553)

“ได้รับวิธีการสอนนักเรียนที่แปลกใหม่ เข้าใจธรรมชาติการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีการสอนที่หลากหลายสามารถนำไปใช้ได้จริง”

(ครูกลุ่มสาระภาษาไทย, 29 มกราคม 2553)

“มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มขึ้น และเข้าใจถึงการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล”

(ครูกลุ่มสาระสังคมศึกษา, 30 มกราคม 2553)

จากแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม พบว่า ครูมีความตั้งใจ กระตือรือร้น ในการเข้ารับการอบรมเป็นอย่างดี เพราะครูมีการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากร สภาพบรรยากาศของการอบรมเป็นไปอย่างเรียบง่าย ครูและวิทยากรมีความสุขในการดำเนินกิจกรรม

6) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 3 (Reflection on Action Research Spiral No. 3)

การอบรมเชิงปฏิบัติการ มีเป้าหมายให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถนำไปใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ผลการพัฒนา

1. ผลจากการปฏิบัติงานที่เป็นจุดเด่น พบว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน วงรอบที่ 3 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ครูเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น

2. ผลจากการปฏิบัติที่เป็นจุดที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. ผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคหรือปัญหา พบว่า ครูยังไม่เข้าใจในการเขียนแผน แบบบูรณาการให้เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระอื่นๆ ได้

4. แนวทางการแก้ปัญหา

4.1 ในการพัฒนาในวงรอบที่ 4 โรงเรียนควรมีการนิเทศติดตาม และ ประเมินผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

4.2 โรงเรียนควรจัดให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและ กัน ซึ่งจะได้อบรมถึงเทคนิควิธีการสอนแต่ละกลุ่มสาระแล้วนำมาเขียนเป็นแผนแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป

7) การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 4 (Action Research Spiral No. 4)

กลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาในวงรอบที่ 4 เป็นการนำเอาข้อที่ควรแก้ไขพัฒนาปรับปรุงใน วงรอบ ที่ 3 มาพัฒนาให้ดีขึ้นในวงรอบที่ 4 ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา คือ การนิเทศติดตาม ประเมินผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและกัน ดังนี้

จากแบบบันทึกกิจกรรมพบว่า โรงเรียนได้จัดประชุมปิดกล่องข้อสังเกตสรุปการดำเนินงานทุกฝ่ายและนิเทศติดตาม ประเมินผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน วันที่ 30 มีนาคม 2553 เวลา 08.00 – 12.00 น. ในการนี้ผู้จัดการโรงเรียนได้มอบเกียรติบัตรแก่ครูทุกท่าน เพื่อเป็นการขอบคุณที่ครูได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ในการปฏิบัติหน้าที่การสอนเป็นอย่างดี ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและกันซึ่งจะได้เทคนิควิธีการสอนจากกลุ่มสาระต่าง ๆ มาบูรณาการเขียนแผนให้เชื่อมโยงกันเพื่อจะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันดำเนินการประเมินผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ซึ่งมีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจนมีการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงการนิเทศภายในรอบต่อไป มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลายทั้งแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม แบบบันทึกกิจกรรม และแบบสอบถาม ที่มีประสิทธิภาพ

(การประชุมปิดกล่องข้อสังเกต, 30 มีนาคม 2553)

จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตอนที่ 3 หลังจากการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในตามกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการนิเทศติดตาม ประเมินผล พบว่า ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในซึ่งคณะครูทุกท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการทุกขั้นตอนและรูปแบบกิจกรรมการนิเทศภายในมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะว่าในระยะเริ่มแรกควรหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ต้องจะเผชิญหน้ากันคือการสังเกตการสอนเพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และเกิดความขัดแย้งได้ง่าย ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“การนิเทศภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการติดตาม และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครู รูปแบบการนิเทศในปัจจุบันมีความเหมาะสมที่ใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการอบรมการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูทุกท่านมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน”

(รองหัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ, 25 มีนาคม 2553)

“กิจกรรมการนิเทศภายในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับบริบทโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระตุ้น และพัฒนาครูได้โดยตรง ซึ่งทำให้ครูทุกท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่าง จึงทำให้ครูเห็นความสำคัญกับการนิเทศภายในเป็นอย่างมาก”

(หัวหน้างานนิเทศภายใน, 26 มีนาคม 2553)

“รูปแบบตลอดถึงกระบวนการที่ได้ดำเนินการผ่านมามีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ เพราะครูยังไม่ชินกับการรับกรณีพิเศษที่จะต้องมีการสังเกตการสอน ซึ่งกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ทำให้ครูทุกท่านมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนและได้รับเทคนิคการสอนใหม่ๆ จากวิทยากร”

(ผู้อำนวยการ, 28 มีนาคม 2553)

และจากแบบสอบถามเรื่องการพัฒนากระบวนการพิเศษภายในโรงเรียนประภัสสรวิทยาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีระดับการปฏิบัติในแต่ละด้านและมีค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการพัฒนากระบวนการพิเศษภายในโรงเรียนประภัสสรวิทยาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน

ที่	รายการ	μ	σ
1	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการพิเศษภายใน	4.09	1.06
2	การวางแผนและกำหนดทางเลือก	4.28	1.04
3	การปฏิบัติการพิเศษ	4.11	1.10
4	การประเมินผลและรายงานผล	3.96	1.16
	รวม	4.11	1.09

จากตารางที่ 9 พบว่า การพัฒนากระบวนการพิเศษภายในโรงเรียนประภัสสรวิทยาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการพิเศษภายใน การวางแผนและกำหนดทางเลือก การปฏิบัติการพิเศษ และการประเมินผลและรายงานผล อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$) และพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย พบว่า ด้านที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.28$) ต่อด้วย ด้านที่ 3 การปฏิบัติการพิเศษ ($\mu = 4.11$) ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาการพิเศษภายใน ($\mu = 4.09$) และด้านที่ 4 การประเมินผลและรายงานผล มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\mu = 3.96$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน
ปัญหา และความต้องการพัฒนาของครู

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	μ	σ
1. โรงเรียนมีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาทุกปีการศึกษา	3.60	0.87
2. โรงเรียนมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรคและโอกาส (SWOT Analysis) แบบมีส่วนร่วมทั้งองค์กร	4.20	1.16
3. โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	4.40	1.04
4. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแล้วนำมาใช้ในการวางแผนแก้ไขปรับปรุง	4.04	1.06
5. โรงเรียนมีการกำหนดหรือแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศไว้อย่างชัดเจน	4.20	1.16
รวม	4.09	1.05

จากตารางที่ 10 พบว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประภัสสรวิทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่มาก ($\mu = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3 โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน ($\mu = 4.40$) ข้อที่ 2 โรงเรียนมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรคและโอกาส (SWOT Analysis) แบบมีส่วนร่วมทั้งองค์กร ($\mu = 4.20$) และข้อที่ 5 โรงเรียนมีการกำหนดหรือแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศไว้อย่างชัดเจน ($\mu = 4.20$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน
ประภัสสรวินทยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก

ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก	μ	σ
1. โรงเรียนมีการทำปฏิทินการปฏิบัติงานและรายละเอียด เกี่ยวกับ การนิเทศไว้ อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน	4.32	0.95
2. โรงเรียนมีการกำหนดรูปแบบและขั้นตอนการนิเทศไว้อย่างชัดเจน	4.12	0.89
3. โรงเรียนมีการประชุมครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสะท้อนผลและปรับปรุงการ นิเทศภายในไว้เป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.24	1.01
4. โรงเรียนมีการจัดให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการนิเทศภายในไป ศึกษาดูงาน จากสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการนิเทศภายใน	4.44	0.96
5. โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.28	1.21
6. โรงเรียนมีการร่วมวางแผนการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับบริบท	4.16	1.14
7. โรงเรียนมีการจัดทำโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนพัฒนาอย่างชัดเจน	4.40	0.91
8. โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงให้คณะครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ของผู้ทำการนิเทศภายใน	4.28	1.14
9. โรงเรียนมีโครงสร้างแสดงสายงานการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน	4.56	1.04
10. โรงเรียนมีเครื่องมือสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนที่สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการนิเทศภายใน	4.04	1.17
รวม	4.28	1.04

จากตาราง 11 พบว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประภัสสรวินทยา
วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่
ในระดับมาก ($\mu = 4.28$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ ข้อที่ 9 โรงเรียนมีโครงสร้างแสดงสายงานการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน
($\mu = 4.56$) ข้อที่ 4 โรงเรียนมีการจัดให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการนิเทศภายในไป
ศึกษาดูงาน จากสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการนิเทศภายใน ($\mu = 4.44$) และข้อที่ 7
โรงเรียนมีการจัดทำโครงการนิเทศภายในไว้ในแผนพัฒนาอย่างชัดเจน ($\mu = 4.40$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนประภัสสรวินยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านปฏิบัติการนิเทศภายใน

ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน	μ	σ
1. โรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องการนิเทศภายใน โดยการประชุมครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.16	1.14
2. โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในแก่ครูอย่างหลากหลาย	3.88	1.01
3. โรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีรูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย	4.08	1.00
4. โรงเรียนมีการนำผลจากการนิเทศภายในไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน	3.88	1.20
5. โรงเรียนมีการจัดเตรียมเอกสารสำหรับการนิเทศภายในไว้อย่างเหมาะสม	4.28	1.00
6. โรงเรียนมีการจัดให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้ไปศึกษาดูงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระยะๆ	4.48	1.04
7. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.40	1.16
8. โรงเรียนจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศภายในทุกกิจกรรม	4.12	1.20
9. โรงเรียนมีการสร้างแรงจูงใจและบำรุงขวัญกำลังใจให้ครูอย่างเหมาะสม	3.88	1.17
10. โรงเรียนมีการสร้างเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการให้แก่ครู	4.08	1.04
11. โรงเรียนมีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	1.20
รวม	4.11	1.10

จากตารางที่ 12 พบว่าการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประภัสสรวินยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านปฏิบัติการนิเทศภายใน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยได้แก่ ข้อที่ 6 โรงเรียนมีการจัดให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้ไปศึกษาดูงานด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระยะๆ ($\mu = 4.48$) ข้อที่ 7 โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.40$) ข้อที่ 5 โรงเรียนมีการจัดเตรียมเอกสารสำหรับการนิเทศภายในไว้อย่างเหมาะสม ($\mu = 4.28$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน
โรงเรียนประภัสสรวินยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านการประเมินผลและ
รายงานผล

ด้านการประเมินผลและรายงานผล	μ	σ
1. โรงเรียนมีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน	4.00	1.23
2. โรงเรียนมีการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงการนิเทศการนิเทศภายใน	3.92	1.15
3. โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน	4.08	1.12
4. โรงเรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ	3.88	1.24
5. โรงเรียนมีภาพแห่งความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจของทุกฝ่าย ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.00	1.04
6. โรงเรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติการเรียนการสอนตามสภาพจริงอย่างเหมาะสม	3.92	1.26
7. โรงเรียนมีการนำผลจากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการนิเทศภายในรวมทั้งการบริหารจัดการด้านอื่นๆ	4.04	1.10
8. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูรู้จักการประเมินผลการสอนของตนเองอยู่เสมอ	3.84	1.21
9. โรงเรียนมีการสรุปผลการนิเทศ เผยแพร่และรายงานให้ต้นสังกัดทราบเมื่อสิ้นปีอย่างชัดเจนการศึกษา	4.00	1.08
รวม	3.96	1.16

จากตารางที่ 13 พบว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประภัสสรวินยา วัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ด้านการประเมินผลและรายงานผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการนิเทศภายใน มีสูงสุด ($\mu = 4.08$) ข้อที่ 7 โรงเรียนมีการนำผลจากการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการนิเทศภายในรวมทั้งการบริหารจัดการด้านอื่นๆ ($\mu = 4.04$) และข้อที่ 1 โรงเรียนมีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างชัดเจน ($\mu = 4.00$)

8) การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 4 (Reflection on Action Research Spiral No. 4)

การนิเทศติดตาม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและกันสามารถนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการพัฒนา

1. ผลจากการปฏิบัติงานที่เป็นจุดเด่น พบว่า การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในวงรอบที่ 4 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ครูเห็นความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเป็นอย่างดี
2. ผลจากการปฏิบัติที่เป็นจุดที่ได้รับการพัฒนา พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศติดตาม สามารถนำเทคนิควิธีการสอนจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มสาระต่างๆ ไปเขียนแผนบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
3. ผลการปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคหรือปัญหา พบว่า ครูยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอนบูรณาการแบบโครงการ
4. แนวทางการแก้ปัญหา คือ ในการพัฒนาในวงจรต่อไป โรงเรียนควรมีการอบรมการสอนบูรณาการแบบโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป

2. การอภิปรายผล

การพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประภัสสรวิทยาวัดศรีนวล จังหวัดขอนแก่น ตาม 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการพัฒนาการนิเทศภายใน การวางแผนและกำหนดทางเลือก การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลและรายงานผล โดยใช้กลยุทธ์คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศติดตาม ประเมินผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สืบเนื่องด้วยว่าผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมทุกกิจกรรม สอดคล้องกับ สมศักดิ์ เสวตสุพร (2549) ที่ว่าการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ อุดมพร โกศลสุวรรณ (2550) ว่าสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก สำนักงานเขตวังทองหลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านซึ่งก่อนการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในบุคลากรยังไม่เข้าใจในกิจกรรมและรูปแบบของการนิเทศภายในเพราะยังไม่ชัดเจน สอดคล้องกับ ไพเรศ เสขัง (2548) ที่ว่าสภาพ

ปัจจุบันปัญหาของการนิเทศภายในก่อนการพัฒนาขาดความชัดเจนในการปฏิบัติทั้งผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายการนิเทศภายในหลังจากพัฒนากระบวนการแล้วผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญของการนิเทศภายในตรงกันว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาการศึกษาจึงได้ร่วมกันวางแผนเพื่อที่จะพัฒนากระบวนการนิเทศภายในให้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับ สถิต สวนพรหม (2547) ที่ว่าผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผล และจากผลการวิจัยทั้ง 4 ด้าน มีประเด็นที่ได้นำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการพัฒนา พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนยังไม่มีรูปแบบหรือกิจกรรมที่ชัดเจนเนื่องจากว่าผู้นิเทศและครูยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับ สายวรุพ สมพงษ์ (2551) ว่า ปัจจุบันก่อนการพัฒนา พบว่าครูไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของการนิเทศภายใน ซึ่งการนิเทศภายในไม่ได้เกิดจากความต้องการและการมีส่วนร่วมของครูจึงทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับ วีระศักดิ์ กุลสทัศน์ (2550) ว่าก่อนการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนขาดความชัดเจนในการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนของการนิเทศและผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจ จึงทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนจึงได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ร่วมกันวิเคราะห์แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน วิเคราะห์ผลการเรียน ผลสอบ O - NET และได้ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนสถานศึกษาด้วยเทคนิค SWOT จึงได้แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในต่อไป

2.2 ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่าครูทุกท่านได้มีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ สถิต สวนพรหม (2547) ที่ว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือกการนิเทศภายในอยู่ในระดับสูงสุด สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ ไชยชมภู (2550) ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ขั้นตอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือการวางแผนและกำหนดทางเลือก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูได้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจึงได้ร่วมกันวางแผนและกำหนดทางเลือกให้เหมาะสมบริบทของโรงเรียนหรือสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ สอดคล้องกับ นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542) ที่ว่าการวางแผนการนิเทศเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติร่วมกันจึงจะทำให้งานนั้นประสบผลสำเร็จ

2.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายใน พบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะโรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดทางเลือกกิจกรรมที่ง่ายต่อการปฏิบัติ คือ ใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สอนซึ่งกันและกัน การศึกษาเอกสารวิชาการ และการอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ วีระศักดิ์ กุลสท้าน (2550) ที่ว่าการใช้กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการกำกับติดตามทำให้ได้วิธีการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการนิเทศ คือ มีการระดมสมอง (Brainstorming) จนทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนและทำให้เกิดระบบใหม่ที่มีความสะดวกต่อการนำไปใช้และง่ายต่อการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ วงเดือน พายุพัด (2547) ว่ากลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการประชุมกำกับติดตาม โดยผู้บริหารและครูทุกคนต้องมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ บุญเทียม เพ็ชรสูงเนิน (2547) ว่าครูทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมพัฒนาปรับปรุงแก้ไขส่งผลให้โรงเรียนมีระบบการนิเทศภายในที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพและบุคลากรทำงานอย่างมีความสุขเป็นกัลยาณมิตรต่อกันและกัน

2.4 ด้านการประเมินผลและรายงานผล พบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าโรงเรียนได้ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการจึงทำให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ไพเรศ เสงฆ์ (2548) ว่า การประเมินผลและการรายงานผลโดยการดูแลกำกับติดตามผลการปฏิบัติมีการประเมินผลและรายงานผลอย่างต่อเนื่องจึงทำให้บรรลุความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันทำให้การปฏิบัติการนิเทศภายในบรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของครูให้แก่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น